

Samlade anteckningar från presentationer och samtal

SLU Centrum för naturvägledning höll i denna nationella träff för utbildare inom naturvägledning och naturguidning. Träffen hölls 29 och 30 november 2022.

Här finns anteckningar från presentationer och diskussioner i plenum på träffen.

29 NOVEMBER

Samlade förväntningar bland deltagarna på träffen

Nätverk, erfarenhetsutbyte, samverkan etc: 10 st

Lära mer om/utveckla utbildning i naturvägledning/friluftsliv: 7 st

Verktyg, idéer, inspiration etc: 5 st

Diskutera/lära mer om normen, certifiering etc: 4 st

Fortbildning möjligheter och önskemål: 2 st

Övrigt: 7 st

- översikt i Sverige – studera utbildningsexperter
- kompetensförsörjning naturturismbranschen
- diskutera krav på naturkunskap
- diskutera om förmedlingskompetens bör ”komma först”
- inspiration även för vandringsleder
- varva teori och praktik
- demokrati – samverka och nätverka för att motverka

Hur utvecklas utbildningsutbudet i Sverige?

/Eva Stighäll, Anders Johansson/

Ny nationell enkät om utbildningar inom friluftsliv och naturturism 2022, gjordes tidigare av CNV, nu av Naturturismföretagen, alldeles färskt resultat.

Myndighetsnätverk friluftsmålen, Tankesmedja för friluftsliv.

Nästa uppföljning av friluftsmålen sker 2023. Naturvägledning ingår i flera mål, liksom utomhuspedagogik, naturturism, landsbygdsutveckling mm.

Uppföljningen 2019 visade på förändringar över tid i båda riktningarna sedan första uppföljningen 2015, minskat något särskilt på universitetsnivå .

Nya uppföljningen bredare än föregående, inkluderar gymnasieutbildningar.

Bra svarsfrekvens folkhögskolor, YH-utbildningar, universitet; låg frekvens föreningar och studieförbund.

Inte många naturbruksgymnasier har relevant utbildning men de som har ger bra svar och det är flera på gång.

Synpunkt: biolog/geovetarutbildning saknas, naturvägledning bör vara viktigt inslag även i sådana utbildningar.

Att utveckla utbildningar med interpretation

/Jessica Bergström/

Certified Interpretive Guide 2020, under ledning av CNV, en veckas kurs.

Enkelt och inspirerande sätt för ideella – Guidning för upplevelse – Utveckla på lekfullt sätt

Mynnade ut i guidemanus efter kursavslut

Jessica visade en bra film de producerat om kursen: kunskap – fakta – upplevelse – delaktighet

Anpassningar i materialet: Hjärta i mitten av interpretationstriangeln, verktyg istället för stegstenar

Digitalt ger fler deltagare, kan vara svårt binda upp sig för fyra fysiska tillfällen (men svårt köra en hel CIG digitalt).

Jessica och hennes två kollegor Linn och Märta har gått Certified Interpretive Planner i Norge.

Mål att även genomföra en Certified Interpretive Writer-kurs.

Utveckling av naturvägledningsutbildning i Norge

/Peter Fredman/

Kursen i Naturveiledning kom med i programmet Naturbasert Reiseliv 2014 (2016?); ligger koncentrerat på sommaren.

Ås med NMBU är "Norges vackraste campus" med 6000 studenter och 2000 anställda.

Studenterna kan fakta bra innan kursen

Reflektionsämne – skiljer sig från de flesta andra ämnen i utbildningen

Samarbete med Kristian Bjørnstad, Torfinn Rohde (arbetat länge med naturvägledning i Norge och nordiskt samarbete med bl a och företaget Voice of Norway (app)

Förstå naturvägledarens roll, platsens betydelse, att skapa mening

Guideuppgifter i bussen på längre resa

Examinationsuppgifter: en skylt (i tänkt serie) + guidad tur på campus

Master i naturturism sedan 2012, den enda i Norden

Även skötsel och förvaltning

Naturvägledning i Norge – Torfinn

Miljødirektoratets besøkscenterordning – 37 center idag med auktorisering 5 år i taget

Flera utbildningar i naturturism/friluftsliv, åtminstone fyra lärosäten i Norge

Naturturism är "större" i Norge (ungefär lika stor verksamhet som i Sverige fast med hälften så mycket befolkning)

Studenterna får i de flesta fall relevant arbete efter examen

Eva Sandberg på CNV nämner det nordiska samarbetet som CNV och partners i Danmark, Norge och Finland haft i mer än tio år (och numera är även Island med)

30 NOVEMBER

Intro

Översikt över nationella certifieringar mm

Internationella fjälledare

Kompletteringar: Storstockholms naturguider, Skärgårdsguider Sthlm, aktörer kring nationalparker

Det finns många regionala och lokala certifieringar + inom projekt

Per Sonnvik berättar om CNVs arbete med kompetensutveckling för naturum samt aktörsutbildning för nationalparkerna

Normen för utbildning av naturguider

/Kersti Beck Larsson/

Kersti är ordförande i FUN

Normen ger inte personlig kvalitetssäkring utan handlar om grunder för utbildning av naturguider; certifiera sig får man isf välja att göra själv separat

Arbetet har fått ta sin tid då många ska involveras, men till slut landade det i de fem grundkompetenserna plus praktik

Lansering våren 2015

Säkerhet – Produktsäkerhetslagen

Det finns säkert flera utbildningar än idag som skulle vara godkända om de sökte medlemskap

Kursplaner för naturguide har kommit in i gymnasieutbildningen nu tack vare normen och naturturismens yrkesnämnd

Frågor:

- Hur går det till att bli godkänd?

Svar: 1 Medlemskap 1000 kr/år, 2 Dokument att skicka till FUN, 3 Två från FUN bedömer, 4 Dialog, 5 Ev förbättringar

- Varför heter det inte friluftsguide? Det saknas en del om att kunna om naturen

Svar: Svårt att avgränsa, men finns där i grunden ändå.

Synpunkt: Kanske göra som i CIG och införa ett moment av hållbarhet/bevarandenaspekter?

Fjälledarnormen och internationella fjälledare

/Uffe Bergman/

Fjälledarnormen

Bakgrund i Anarisolyckan på 70-talet (både normen och Fjällsäkerhetsrådet)

Bedömningsförmåga och Självinsikt är grundläggande egenskaper

Mest grundläggande kompetens är navigation (= koll på gruppen) samt första hjälpen (full koll!) – ”bli vän med kaoset”

Det är utvecklande att fortsätta göra fel (”den dag jag slutar göra fel kommer jag sluta som guide”)

Fortbildning ett krav + recertifiering förekommer

Hållbarhet mer och mer på senare tid

Koppling till lavinguide, skoterguide

Dialog med Konsumentverket

IML International Mountain Leader

Training + Assessment Winter + Summer

Bergsguide är något annat

Det finns certifierade utbildningar i första hjälpen

Ledarskap för tillfälligt sammansatta grupper

Snötäckt terräng – utan skidor (men snöskor) (annars måste du vara skidguide i Europa)

Certifierad naturguide i viktigt skede

/Petter Gustafsson/

Naturturismens yrkesnämnd finansieras av Tillväxtverket

Första åtgärd: in m utbildninggång naturturism på gymnasiet

Med i Skolverkets nationella programråd

Språkrör för branschen, kunskapsöverföring från bransch till utbildare

”Att vara guide är ett yrke”

Arbetar på Österlens fhsk med ekoturism, delvis efter utbildningsnormen + nu förberedande guideutbildning för certifiering

Normen = studentens behov; Certifiering = gästens o branschens behov

Högre lägstanivå, yrkesstolthet

Certifieringen gäller i tre år; nu tas det fram en process för återcertifiering

Kommentar Eva Sandberg: Branschen är bredare än naturturism – guider kan bli anställda exempelvis på naturum, ideella organisationer har sina guider osv; viktigt att yrkesnämnden tar in även dessa perspektiv

SveGuides certifieringssystem

/Tapio Alakörkkö/

Vice ordf SveGuide

Startade 1983, från början endast för guideföreningar och endast turistguider

Vill bredda från att omfatta besöksnäringen

IGC = nordiska guideförbund FEG Europa WFTGA världen

Valideringsmodell för yrkesbedömning kom strax före naturguide-certifieringen

Lokala faktakunskaper krävs också (*detta saknas för naturguider*)

Yrkesbevis 5 år (?)

Även bussguidning etc

Om man kuggar i något moment kan man göra om det momentet senare

Man får medlemskap det år man gör certifieringen

1000 kr per guide / för utbildare kostnaden för att ta dit yrkesbedömaren

Styrelsen fastställer

Certifierade guider finns på hemsidan

Diskussionen om samverkan och eventuellt samgående mellan de två certifieringarna är inledd enligt Petter och Tapio, mycket är gemensamt och grundläggande, och blir vi fler är vi en starkare röst